

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N5

14.02.2022

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: 500 ან მეტი მსხვილფეხა შინაური პირუტყვისათვის განკუთვნილი სადგომი;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ყვარლის მუნიციპალიტეტი, სოფ. წიწკანაანთსერი;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „ყვარლის ბაგა“; ქ. ყვარელი, ი. ჭავჭავაძის ქ. N13;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 27.12.2021

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „ეკო-სპექტრი“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემების ანალიზი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „ყვარლის ბაგას“ (ს/კ 441554051) მიერ წარმოდგენილია ყვარლის მუნიციპალიტეტში, სოფ. წიწკანაანთსერში, მესაქონლეობის ფერმის ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

აღნიშნულ საქმიანობასთან დაკავშირებით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის N 2-1557 ბრძანებით 2021 წლის 18 ნოემბერს გაიცა სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომლის მიხედვით საქმიანობა დაექვემდებარა გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას.

სამინისტროში არსებული ინფორმაციით, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ, შპს „ყვარლის ბაგას“ საწარმოს დათვალიერების შედეგად გამოვლინდა, რომ ობიექტი ფუნქციონირებდა „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ განსაზღვრული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გარეშე. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე 2021 წლის 29 ნოემბერს საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 79⁷ მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, შპს „ყვარლის ბაგას“ მიმართ, შედგა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმი.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, შპს „ყვარლის ბაგას“ ფერმა მდებარეობს ყვარლის მუნიციპალიტეტში, სოფ. წიწკანაანთსერის მიმდებარე ტერიტორიაზე, კომპანიის საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთებზე (57.05.51.000.336; 57.05.51.000.348). ფერმის ტერიტორიიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს 390 მ-ში. საწარმოს გარშემო ძირითადად წარმოდგენილია სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ნაკვეთები. ფერმის ტერიტორიის GIS კოორდინატებია: X- 570922; Y- 4640739.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია ინფორმაცია საქმიანობის ალტერნატივების შესახებ, მათ შორის განხილულია არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივა და ადგილმდებარეობის ალტერნატივა. სკოპინგის ანგარიშში განხილულია ადგილმდებარეობის ორი ალტერნატიული ვარიანტი (საკადასტრო კოდებით: 57.06.68.000.722 და 57.06.72.000.016). თუმცა, ორივე მათგანი უარყოფილ იქნა, დამატებითი ეკონომიკური ხარჯების, ახალი ტერიტორიის ათვისებით მოსალოდნელი გარემოზე

ზემოქმედების, შერჩეულ ტერიტორიაზე შესაბამისი კომუნიკაციების და ინფრასტრუქტურის არსებობის გათვალისწინებით.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შპს „ყვარლის ბაგას“ ფერმა შემოღობილია, 2.5 მ სიმაღლის ღობით. ტერიტორიაზე განთავსებულია შემდეგი ტიპის შენობა-ნაგებობები: ძროხების 7 სადგომი (N1, N2, N3, N4, N5, N6, N7), ყოფ. მოსაწველი, ანგარი, სახბორე, სასილოსე, პერსონალის ბლოკი, წყალსატუმბი, დაცვის ჯიხური, მოსაწველი, მთავარი ელექტრონული ფარი, საკვები პროდუქტების შესანახი, თივის შესანახი 2 სადგომი (N1, N2), ნაკელის ლაგუნის 4 ღია ნაგებობა. წყლის გამწმენდი სეპტიკი, დიზელის რეზერვუარი (ერთი ჩამოსასხმელი სვეტით), ასევე საწარმოს ტერიტორიაზე განთავსებულია დახურული სადგომი სპეც. ტექნიკისთვის, დახურული სათადარიგო ნაწილების სადგომი. ბიოსაფრთხოების დაცვის მიზნით, საწარმოს ტერიტორიაზე მოწყობილია საკონტროლო გამშვები პუნქტი, სადაც ფერმაში შესვლის წინ ხდება თანამშრომლებისა და ვიზიტორების ბიოსაფრთხოებაზე შემოწმება.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, 2019 წელს ფერმაში მოეწყო დამატებით ორი (N5, N6) ცხოველთა სადგომი, რომლებიც 2020 წელს შეივსო 800 ძროხით. ამავე პერიოდში მოეწყო N3 და N4 ლაგუნა, ასევე სადგომი N 7 და ფერმას დაემატა 700 ძროხა.

შპს „ყვარლის ბაგას“ ფერმა ორიენტირებულია რძის წარმოებაზე. ფერმას ჰყავს 2100 ჰოლშტეინის მსხვილფეხა საქონელი, საიდანაც მეწველი 1015 ინდივიდია. ახალდაბადებული ხბოების მოვლა-პატრონობისთვის ფერმას გააჩნია ასევე სახბორე, რომლის შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის ხბორების რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია, საჭიროებს დაზუსტებას. ფერმაში ხბორების არსებობის გათვალისწინებით, დაზუსტებას და გზშ-ის ეტაპზე დეტალურ განმარტებას საჭიროებს ინფორმაცია მწარმოებლობის შესაძლო გაზრდის/გაფართოების, მათ შორის ახალი სადგომების დამატების შესახებ. ფერმაში საწარმოო პროცესი მიმდინარეობს წელიწადში 365 დღე, დღე-ღამეში 8 საათის განმავლობაში. საწარმოო პროცესში დასაქმებულია 80 ადამიანი, საიდანაც უმრავლესობა ადგილობრივი მაცხოვრებელია. ფერმის დღიური წველადობა საშუალოდ 23-25 ტონა რძეს შეადგენს. მეწველი ინდივიდები ყოველდღიურ რეჟიმში 23 000-დან, 25 000-მდე ლიტრ რძეს იწველიან. რძე ინახება 20-ტონიან რეზერვუარებში, სადაც რძის ხარისხის გასაუმჯობესებლად დაცულია შესაბამისი ტემპერატურა და გარემო. ახალმოწველილი რძე გადის ლაბორატორიულ შემოწმებას. რძის ტრანსპორტირებას კონტრაქტორი კომპანიები ახორციელებენ.

ფერმაში საქონლის გამოსაკვებად გამოიყენება: სილოსი, სიმინდი, იონჯა, ხორბალი, ქერი, ბალახი, ქატო, ლუდის ნახარში, საკვები დანამატები, მზესუმზირის ნარჩენები და ა.შ. საკვების გარკვეული ნაწილი იწარმოება კომპანიის საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთებზე, ხოლო ნაწილის შესყიდვა ხდება ადგილობრივი ფერმერებისგან. ფერმის ტერიტორიაზე მოწყობილია სპეციალური ინფრასტრუქტურა, რომელშიც სეპარირებულად ინახება საკვები კომპონენტი. საწყის ეტაპზე, საკვები პროდუქტები იფქვება წისქვილში და ინახება სპეციალურად გამოყოფილ ტერიტორიაზე (საკვების ყოველი გროვა დაფარულია სპეციალური ფენით). საკვების რაციონის შეზავებასა და დოზირებას უზრუნველყოფს სპეციალური მანქანა დანადგარი.

საპროექტო ტერიტორიაზე ძროხების სადგომებისგან მოშორებით, ბეტონის საძირკველზე განთავსებულია 15 ტონა მოცულობის დიზელის მიწისზედა რეზერვუარი, შესაბამისი გადახურვით (სახურავს წარმოადგენს თუნუქის ფილა, რომელიც რკინის კონსტრუქციაზეა დამონტაჟებული). ავზის შევსება ხდება საჭიროებისამებრ, საშუალოდ თვეში ერთხელ ან ორჯერ. რეზერვუარი გამოიყენება წარმოების პროცესში მყოფი ტექნიკის საწვავის შესანახად და ტრანსპორტირებისთვის. რეზერვუარი შემოსაზღვრულია ბეტონის

ზედაპირით, რომელიც საწვავის ავარიული დაღვრის შემთხვევაში, მინიმუმამდე ამცირებს ნიადაგში მისი გავრცელების რისკებს. აღსანიშნავია, რომ ფერმის ტერიტორიის ვიზუალური დათვალიერების დროს დიზელის რეზერვუარის მიმდებარედ შეინიშნებოდა ნავთობპროდუქტით დაბინძურებული გრუნტი, რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დეტალური ინფორმაციის და შესაბამისი ღონისძიებების წარმოდგენას.

სამეურნეო, ასევე პირუტყვების სასმელი და საწარმოო დანიშნულებით საჭირო წყლის მიღება ხორციელდება ჭიდან, რომელზეც სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საქმიანობის განმახორციელებელ კომპანიას გააჩნია ლიცენზია. საწარმოს ტექნოლოგიურ პროცესში ყოველდღიურად გამოიყენება - 40 მ³ წყალი. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური წყლები, ასევე მანქანების გარეცხვის შემდგომ წარმოქმნილი წყალი ჩაედინება საწარმოში მოწყობილ საკანალიზაციო სისტემაში, რომელიც უერთდება ცენტრალურ საკანალიზაციო მილს. გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია საწარმოს საკანალიზაციო სისტემისა და ცენტრალური კანალიზაციის შესახებ, შესაბამისი სქემატური ნახაზების მითითებით.

ფერმაში წარმოქმნილი საწარმოო დაბინძურებული წყლების წარმოქმნას ადგილი აქვს მოსაწველ შენობაში, სადაც დამონტაჟებულია ცხოველური დაბინძურებული წყლის შესაგროვებელი სისტემა. დაბინძურებული წყალი ვაკუუმ სისტემით გადაიქაჩება სატუმბ სადგურში, საიდანაც ხვდება ძირითად ლაგუნაში. ლაგუნა წარმოადგენს მართკუთხედის ფორმის რეზერვუარს გრუნტის ბორტებით, რომელშიც ამოფენილია 2მმ სისქის სიმაღლის პოლიეთილენი. ლაგუნა შედგება სამშრიანი სისტემისგან, რომლის ყოველი შრის გავლის და შესაბამისი გაწმენდის შემდგომ წყალი მიეწოდება გამწმენდ სეპტიკს. გამწმენდი სეპტიკი შედგება 9 შრიანი სისტემისგან. სეპტიკის გავლის შემდეგ, წყალი ჩაედინება სადინარ არხში. დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია აღნიშნული არხის შესახებ, მათ შორის მისი ფუნქციური დატვირთვის შესახებ. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ფერმის ტერიტორიის ვიზუალური დათვალიერების დროს არხი, სადაც ხვდება გამწმენდი სეპტიკიდან გამოსული ჩამდინარე წყლები დაბინძურებული იყო შინაური პირუტყვის ფეკალური მასებით, ხოლო სეპტიკის მიდამოებში შეინიშნებოდა დაბინძურებული წყლის გუბურები. მოცემული გარემოებების გათვალისწინებით გზშ-ის ეტაპზე დეტალურ შეფასებას და დასაბუთებას საჭიროებს სეპტიკის ეფექტური ფუნქციონირების საკითხი. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სადგომებში პირუტყვის ცხოველქმედების შედეგად წარმოქმნილი დაბინძურებული წყალი ნაკელთან ზავდება და ხდება მისი გატანა კომპანიის საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთებზე. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საძროხე შენობებში დამონტაჟებული სავენტილაციო სისტემის ფუნქციონირების შედეგად ნაკელი ეფექტურად იწოვს პირუტყვის მიერ წარმოქმნილ სითხეს, რაც დაბინძურებული წყლების გავრცელების რისკებს მნიშვნელოვნად ამცირებს.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ფერმის ოპერირების შედეგად წარმოქმნილ ძირითად ნარჩენს პირუტყვის ცხოველქმედების პროდუქტი (ნაკელი) წარმოადგენს. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საძროხეების დასუფთავება ხდება წელიწადში ორჯერ, სპეც-ტექნიკის გამოყენებით, ხოლო ნაკელის განთავსება/გაფანტვა გათვალისწინებულია კომპანიის საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთებზე (მიწის ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით). ნაკელის გატანის შემდეგ სადგომის დეზინფექციის მიზნით გათვალისწინებულია კირის მოფანტვა. აღსანიშნავია, რომ ფერმის ტერიტორიაზე და მის მიმდებარედ უსიამოვნო სუნის გავრცელების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან წყაროს წარმოადგენს ცხოველთა სადგომებში არსებული პირუტყვის ცხოველქმედების პროდუქტი (ნაკელი). მოცემული გარემოების გათვალისწინებით გზშ-ის ეტაპზე

განხილული უნდა იქნეს სადგომების წელიწადში ორზე მეტჯერ დასუფთავების შესაძლებლობის საკითხი.

სკოპინგის ანგარიში მოიცავს საქმიანობის განხორციელების რაიონის გარემოს ფონური მდგომარეობის ზოგადი აღწერა, ასევე ზოგად ინფორმაციას გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების სახეების შესახებ და ინფორმაციას იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებული იქნება გარემოზე მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისათვის ან/და შერბილებისათვის. პროექტის ფარგლებში გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება ძირითადად დაკავშირებული იქნება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან, უსიამოვნო სუნის გავრცელებასთან, ნარჩენების, მათ შორის საწარმოო ნარჩენების არასათანადო მართვასთან, წყლის გარემოს დაბინძურებასთან.

გარემოზე ზემოქმედება მოსალოდნელია, ნარჩენების არასწორი მართვის შემთხვევაში. ფერმის ოპერირების შედეგად წარმოქმნილ ძირითად ნარჩენს წარმოადგენს პირუტყვის ცხოველქმედების პროდუქტი. მოსალოდნელია, ასევე მუნიციპალური ნარჩენების წარმოქმნა, რომლის გატანა ხდება შესაბამისი (ქ. ყვარლის) მუნიციპალური სამსახურის მიერ. სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა დაკავშირებულია ავარიულ/გათვალისწინებელ შემთხვევებთან. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ფერმაში პირუტყვის გარდაცვალების შემთხვევა ძალიან ცოტაა. **თუმცა არ არის მითითებული დავარდნილი ცხოველების და მათი მართვის შესახებ ინფორმაცია, რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას.**

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, ფერმის ექსპლუატაციით ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედება ძირითადად მოსალოდნელია მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის 12 სტაციონარული წყაროდან (სადგომები, ლაგუნები, დიზელის რეზერვუარი და ა.შ). სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია ინფორმაცია თითოეული გაფრქვევის წყაროდან დამაბინძურებელ ნივთიერებათა გამოყოფის რაოდენობრივი და თვისობრივი მახასიათებლების შესახებ. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ექსპლუატაციის დროს, ფერმის ტერიტორიაზე, მოსალოდნელია უსიამოვნო სუნის გავრცელება, რომელიც შეიძლება წარმოიქმნას უშუალოდ ფერმაში საქონლის ცხოველქმედების, ასევე ნარჩენების არასწორი მართვის შემთხვევაში. მათ შორის, უსიამოვნო სუნის გავრცელების პოტენციური წყაროებია: ლაგუნა, დაობებული ან/და გაფუჭებული საკვები ან საკვების ნარჩენები. სუნის გავრცელების მნიშვნელოვან წყაროს წარმოადგენს ასევე ცხოველთა სადგომები. **აღსანიშნავია რომ უსიამოვნო სუნი უშუალოდ ფერმის გარდა ვრცელდება, ასევე მის მიმდებარე ტერიტორიაზე. უსიამოვნო სუნის გავრცელების შესახებ შენიშვნები დაფიქსირდა ასევე სოფ. წიწკანანანთსერის მაცხოვრებლების მიერ, პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვაზე. მოცემული გარემოების გათვალისწინებით, გზშ-ის ეტაპზე დეტალურად უნდა იქნეს შეფასებული უსიამოვნო სუნის გავრცელების საკითხი, მათ შორის განისაზღვროს სუნის გავრცელების კონკრეტული წყაროები და ქმედითი პრევენციული ღონისძიებები.**

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, ფერმის ტერიტორიაზე ხმაურის შესაძლო გავრცელების ძირითად წყაროს წარმოადგენს დანადგარები და საქონლის სადგომები. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, პროექტის ფარგლებში ჩატარებული ხმაურის დონის გაზომვებით ხმაურის გავრცელების დონე არ აჭარბებს მოქმედი კანონმდებლობით დასაშვებ ნორმებს. უახლოეს მოსახლემდე ხმაურის გავრცელების დონე უმნიშვნელოა.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, წყლის ობიექტზე ზემოქმედებას ადგილი აქვს მხოლოდ მოსაწველი შენობიდან გამომავალი დაბინძურებული წყლის ჩაშვების შედეგად. დაბინძურებული საწარმოო წყლების გაწმენდის მიზნით ფერმაში მოწყობილია დაბინძურებული წყლის შესაგროვებელი და გამწმენდი სისტემა (ლაგუნა; სეპტიკი).

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, მესაქონლეობის ფერმის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების დაბინძურების პოტენციური წყარო არ არსებობს. სანიაღვრე წყლები ჩართული იქნება ფერმის სანიაღვრე საკანალიზაციო ქსელში.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის კანონმდებლობის დადგენილი წესით გავრცელება. მათ შორის, ინფორმაცია განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ყვარლის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე. სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის რეგიონალური წარმომადგენლების მიერ განცხადებები განთავსდა საქმიანობის განხორციელების სიახლოვეს ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებზე. ინფორმაცია გამოქვეყნდა ასევე სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებგვერდზე და გადაიგზავნა ცენტრის გამომწერებთან ელ. ფოსტის მეშვეობით. 2022 წლის 25 იანვარს, ყვარლის მუნიციპალიტეტ, სოფ. წიწკანანათსერის საჯარო სკოლის შენობაში გაიმართა აღნიშნული სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, საქმიანობის განმახორციელებელი კომპანიის, საკონსულტაციო კომპანიის და მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები, ასევე სოფ. წიწკანანათსერის მაცხოვრებლები. საჯარო განხილვაზე, ადგილობრივი მოსახლეობის მხრიდან, დაფიქსირდა უარყოფითი პოზიცია ფერმის ექსპლუატაციასთან დაკავშირებით. ადგილობრივმა მოსახლეობამ საჯარო განხილვაზე ხაზი გაუსვა ფერმის ფუნქციონირებისას წყლის გარემოს დაბინძურებითა და უსიამოვნო სუნის გავრცელებით გამოწვეულ ზემოქმედებას. საწარმოს მიმდებარედ მცხოვრებმა პირებმა აღნიშნეს, რომ ფერმიდან გამომავალი ჩამდინარე წყლით მნიშვნელოვნად ბინძურდება ფერმის მიმდებარედ გამავალი არხი, რომელსაც სოფლის მოსახლეობა სარწყავი დანიშნულებით იყენებდა. სამინისტროს წარმომადგენელმა საჯარო განხილვაზე დამსწრე საზოგადოებას განუმარტა სკოპინგის პროცედურის მნიშვნელობა და აღნიშნა რომ საჯარო განხილვაზე დაფიქსირებული საფუძვლიანი შენიშვნები გათვალისწინებული იქნება სკოპინგის დასკვნის მომზადების ეტაპზე. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვაზე გამოთქმული შენიშვნები/მოსაზრებები და შესაბამისი პასუხები/განმარტებები აისახა საჯარო განხილვის ოქმში.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტროში პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოადგინეს ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ბუნების დაცვის და მეტყვეობის, ენერგეტიკის მართვისა და მდგრადი განვითარების პროგრამის მაგისტრანტებმა. წარმოდგენილი შენიშვნები/მოსაზრებები ძირითადად ეხებოდა: საქმიანობის ალტერნატივების ანალიზს; ნაკელის ნიადაგის შეტანისა და გაფანტვის პირობებს; კომპანიაში არსებული 350 ჰა მიწის ნაკვეთის ადგილმდებარეობის დაზუსტებას; საწვავის ავარიული დაღვრის რისკებს; გზშ-ის ანგარიშის ეტაპზე ჩასატარებელ კვლევების მეთოდოლოგიას; წყლის გამწმენდი სეპტიკის ეფექტურ ფუნქციონირებას და გაწმენდილი წყლის ხარისხის შემოწმებას/კონტროლს; ბიომრავალფეროვნებაზე მოსალოდნელ ზემოქმედებას; დავარდნილი/მკვდარი ცხოველების მართვას; ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედებას და შემარბილებელი ღონისძიებების დაზუსტებას. პროექტთან დაკავშირებით არსებული რელევანტური და საფუძვლიანი შენიშვნები/მოსაზრებები სამინისტროს მიერ მხედველობაში იქნა მიღებული და აისახა სკოპინგის დასკვნაში (გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალში).

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია, ხოლო ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება. სკოპინგის პროცედურის შედეგად სამინისტროს მიერ განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილებების ღონისძიებები;
 - 3.1. **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;**
 - 3.2. **გზშ-ის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ადგილზე არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, სადაც შეფასებული და გაანალიზებული იქნება საწარმოს ტერიტორიაზე ამჟამად არსებული მდგომარეობა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედების სახეები, შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად;**
4. **გზშ-ის ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - არსებული საქმიანობის აღწერა;
 - საქმიანობის საჭიროების დასაბუთება;
 - ფერმის ტერიტორიების დეტალური აღწერა, მათ შორის: ტერიტორიების საკადასტრო კოდები, ფართობები, Shp ფაილები, GPS კოორდინატები;
 - ფერმის გენერალური გეგმა, მაღალი გარჩევადობით (შესაბამისი ექსპლიკაციით), სადაც დატანილი იქნება ყველა შემადგენელი ინფრასტრუქტურული ობიექტები, მათ შორის გარემოს დაბინძურების ძირითადი წყაროები;
 - ფერმის ტერიტორიებიდან, მათ შორის სადგომებიდან, ლაგუნებიდან და წყლის გამწმენდი სეპტიკიდან, დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე, ზედაპირული წყლის ობიექტამდე (რუკაზე მდებარეობის მითითებით);

- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზი, მათ შორის განხილული იქნეს არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები, ობიექტის ადგილმდებარეობის ალტერნატივები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივები. გზშ-ის ანგარიშის შესაბამის ქვეთავში, დეტალურად უნდა იქნეს დასაბუთებული საქმიანობის ალტერნატივებიდან შერჩეული ადგილმდებარეობის გარემოსდაცვითი, სოციალური, ეკონომიკური და ტექნიკური უპირატესობები;
- ფერმის ტერიტორიაზე არსებული ინფრასტრუქტურული ობიექტების, დანადგარების, ტექნოლოგიური მოწყობილობებისა და ტექნოლოგიური უბნების დეტალური აღწერა (თითოეული ობიექტის ტექნიკური და ტექნოლოგიური სქემების მითითებით);
- საქმიანობის ტექნოლოგიური სქემის და ტექნოლოგიური ციკლის აღწერა დეტალურად, შესაბამისი თანმიმდევრობით;
- ინფორმაცია საქმიანობის წარმადობის და სამუშაო რეჟიმის შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია მსხვილფეხა შინაური პირუტყვისათვის განკუთვნილი სადგომების შესახებ, მათ შორის: სადგომებში პირუტყვის განთავსების შესაბამისი პირობების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია სადგომების გაწმენდის და ცხოველქმედების შედეგად წარმოქმნილი მასის მართვის შესახებ, მათ შორის გაწმენდის პერიოდის/სიხშირის და ტექნოლოგიის მითითებით;
- ინფორმაცია ფერმაში არსებული მსხვილფეხა შინაური პირუტყვის რაოდენობის შესახებ;
- ინფორმაცია ფერმის ტერიტორიაზე არსებული წისქვილის, საკვების დამამზადებელი ობიექტის და საკვების შესანახი სეპარირებული ინფრასტრუქტურის შესახებ;
- ინფორმაცია დიზელის რეზერვუარის შესახებ (ტიპი, მოცულობა და სხვ), მათ შორის: რეზერვუარის განთავსების შესაბამისი პირობების (განთავსების ადგილის შემოზღინვა, ბეტონის საფარით მოპირკეთება) შესახებ ინფორმაცია. ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემის უბნების აღწერა;
- ფერმის გამწოვი სისტემის დეტალური აღწერა (გამწოვის ტიპი; პარამეტრები; ეფექტურობა);
- ფერმის ტერიტორიაზე არსებული ლაგუნების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, თითოეული ლაგუნის ფუნქციური დატვირთვის შესახებ ინფორმაციის და მდებარეობის მითითებით. ამასთან, წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია ლაგუნების ტექნიკური პარამეტრების, წყალგაუმტარი ფენის და ა.შ. შესახებ);
- ინფორმაცია ლაგუნებში არსებული წყალგაუმტარი ფენის ეფექტურობის შესახებ;
- ინფორმაცია ლაგუნებში დაგროვილი ფეკალური მასის მართვის შესახებ, ლაგუნის გაწმენდის პერიოდულობისა და ტექნოლოგიის მითითებით;
- დეტალური ინფორმაცია წყლის გამწმენდი სექტივის შესახებ, შესაბამისი პარამეტრების მითითებითა და გაწმენდის ეფექტურობის დასაბუთებით. მათ შორის, დაზუსტებული ინფორმაცია სექტივში დალექილი მყარი ნარჩენების მართვის საკითხების შესახებ;
- ფერმის წყალმომარაგების შესახებ ინფორმაცია;
- დაზუსტებული ინფორმაცია საყოფაცხოვრებო-სამეურნეო წყლების მართვის შესახებ, მათ შორის ფერმის საკანალიზაციო სისტემის აღწერა, შესაბამისი სქემატური ნახაზების მითითებით;

- დაზუსტებული ინფორმაცია ცენტრალური კანალიზაციის შესახებ (რომელსაც უერთდება ფერმის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი საყოფაცხოვრებო-სამეურნეო წყლები);
- საწარმოო ჩამდინარე (ნარეცხი) წყლების მართვის საკითხების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, მათ შორის დაბინძურებული წყლის შესაგროვებელი სისტემის აღწერა, შესაბამისი სქემატური ნახაზების მითითებით (გამწმენდ ობიექტში მოხვედრის ამსახველი სქემა);
- დაზუსტებული ინფორმაცია სადგომებში წარმოქმნილი დაბინძურებული წყლების და მათი მართვის შესახებ;
- ინფორმაცია საწარმოო დაბინძურებული წყლის ხარისხის შესახებ, გაწმენდამდე და გაწმენდის შემდგომ (შესაბამისი ნორმების მითითებით);
- სეპტიკიდან გამოსული წყლის პერიოდული კონტროლის/მონიტორინგის შესახებ ინფორმაცია;
- ფერმის ტექნოლოგიურ უბნებზე, მათ შორის დიზელის რეზერვუარის უბანზე, წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხების დეტალური აღწერა;
- დაზუსტებული ინფორმაცია ფერმის მიმდებარედ გამავალი წყლის არხის შესახებ (დაბინძურებული წყლების ჩაშვების ობიექტი), მათ შორის ინფორმაცია მისი ფუნქციური დატვირთვის შესახებ;
- ლაგუნის, ასევე სეპტიკის გაწმენდის ან/და ავარიული გავსების დროს დაბინძურებული სითხის გარემოში მოხვედრის პრევენციის მიზნით ლაგუნის და სეპტიკის მიმდებარე ტერიტორიაზე დაღვრის საწინააღმდეგო სისტემის მოწყობის შესახებ ინფორმაცია;
- ფერმაში წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის საკითხების აღწერა (სახიფათო ნარჩენების დეტალური აღწერა, ნარჩენების სახეების შესახებ ინფორმაცია, კოდი და დასახელება, ნარჩენების რაოდენობა);
- შპს „ყვარლის ბაგა“-ს მიერ წარმოდგენილი უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია, საქართველოს კანონი ნარჩენების მართვის კოდექსით და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით განსაზღვრული ვალდებულებებისა და მოთხოვნების შესაბამისად. ასევე, მოცემული უნდა იქნას დეტალური ინფორმაცია საწვავ-საპოხი მასალების შესაძლო დაღვრის შედეგად დაბინძურებული გრუნტის (კოდი, დასახელება და რაოდენობა) და მისი შემდგომი მართვის საკითხების შესახებ;
- ინფორმაცია ფერმაში წარმოქმნილი საკვების ნარჩენების და მათი მართვის საკითხების შესახებ;
- დეტალური/დაზუსტებული ინფორმაცია ფერმის სადგომებში (ასევე ლაგუნებში, და სეპტიკში) წარმოქმნილი ცხოველური ფეკალური მასის (ნაკელის) მართვის საკითხების შესახებ;
- გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად უნდა იქნეს წარმოდგენილი ინფორმაცია კომპანიის სასოფლო-სამეურნეო ნაკვეთებზე ნაკელის შეტანის ტექნოლოგიის შესახებ (მაგ: ნაკელის გაშრობა (საჭიროების შემთხვევაში), ნაკელის გაფანტვა, ზედაპირზე დაწვიმება და ა.შ.);
- ამასთან, ინფორმაცია სპეციალური ტექნიკის შესახებ, რომელიც გამოყენებულია სასოფლო-სამეურნეო მიწებზე ნაკელის შეტანისთვის (ნაკელის ნიადაგში შეტანისას საუკეთესო ხელმისაწვდომი ტექნიკის შესახებ ინფორმაცია);
- გზშ-ის ანგარიშში, ასევე მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია წვიმიან ან/და ქარიან ამინდში ნაკელის სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებზე გატანის პირობების შესახებ;

- დეტალური ინფორმაცია ნაკელის ტრანსპორტირების შესახებ. მათ შორის ინფორმაცია სატრანსპორტო მარშრუტებისა და ნაკელის გადაზიდვისთვის გამოყენებული ტექნიკის დასახლებულ პუნქტში ტრანსპორტირების პირობების (სატრანსპორტო საშუალების ძარის გადახურვა, გარეხცვა და სხვ.) შესახებ;
- დაზუსტებული ინფორმაცია დავარდნილი (მკვდარი) ძროხებისა (წლის განმავლობაში სავარაუდო რაოდენობის მითითებით) და მათი მართვის შესახებ;
- ფერმის ბიოუსაფრთხოების სტანდარტების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია ავარიული სიტუაციების შესახებ;
- ექსპლუატაციის ავარიული (ძროხების დაავადების/დახოცვის) შეწყვეტის შემთხვევაში შემდგომი ქმედებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში გამწვანების ზოლის არსებობის ან/და მოწყობის (დასახლებული პუნქტის მიმართულებით) შესაძლებლობის შესახებ;
- ინფორმაცია ფერმის ტერიტორიაზე გაბატონებული ქარის მიმართულებების შესახებ (აღნიშნული მნიშვნელოვანია უახლოესი დასახლების მიმართულებით, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებით და სუნის გავრცელებით, მოსალოდნელი ზემოქმედების დასადგენად);
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია ფერმის განთავსების მიწის ნაკვეთის სტატუსის შესახებ (სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთის მიზნობრივი დანიშნულების ცვლილების გარეშე მისი არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებით გამოყენება დაუშვებელია).

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- საქმიანობის ფარგლებში ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების შეფასება: მოსალოდნელი ემისიები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაფრქვევის ნორმები, გაბნევის ანგარიში, ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის წყაროები (გენგეგმაზე მითითებით). ამასთან, მითითებული უნდა იყოს ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების მონიტორინგის საკითხები;
- ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- ფერმის ტერიტორიაზე უსიამოვნო სუნის წარმომქმნელი პოტენციური წყაროების გამოვლენა/იდენტიფიცირება, უსიამოვნო სუნის გავრცელების დეტალური შეფასება და მოსალოდნელი ზემოქმედების ანალიზი, ქმედითი/ეფექტური პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება (ხმაურის ყველა წყაროს გენგეგმაზე დატანით), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;

- ფერმის საქმიანობით მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია. შესაძლო ზემოქმედების შედეგების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით (მათ შორის ნარჩენების მართვის გეგმა);
- ნიადაგის ნაყოფიერ ფენასა და გრუნტის ხარისხზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ზემოქმედების შეფასება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, შესაბამისი შემარბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- **მოსალოდნელი ზემოქმედების დეტალური შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;**
- ზედაპირული წყლის ობიექტში წყალჩაშვების შემთხვევაში უზრუნველყოფილი იქნეს კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების დაცვა და სამინისტროში გზშ-ის ანგარიშთან ერთად წარმოდგენილი იქნეს ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდჩ) ნორმების პროექტი;
- ბიოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად უნდა იქნეს ასახული მიმდინარე საქმიანობით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება სოციალურ გარემოზე. ამასთან, განისაზღვროს ადამიანის ჯანმრთელობასთან, უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- ნაკელის სატრანსპორტო გადაზიდვებით მოსალოდნელი შესაძლო ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ნაკელის სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებზე შეტანით/გაფანტვით მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ, საჭიროების შემთხვევაში შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება, რაც გულისხმობს გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონას გარემოსდაცვით, კულტურულ, ეკონომიკურ და სოციალურ ჭრილში;
- საქმიანობის ფარგლებში განსახორციელებელი **გარემოსდაცვითი შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი (რომელიც შემუშავდება საუკეთესო ხელმისაწვდომი ტექნიკის პრაქტიკის გამოყენებით);**
- საქმიანობის ფარგლებში განსახორციელებელი **გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი (საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ მითითებით);**
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- **სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მათ მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებების/შენიშვნების შეფასება;**

6. დამატებითი საკითხები/შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ ის ანგარიშში:

- ადგილობრივი მოსახლეობის მიერ პროექტის შესახებ საჯარო განხილვაზე დაფიქსირებული შენიშვნების/მოსაზრებების, მათ შორის წინააღმდეგობრივი პოზიციის გათვალისწინებით, მნიშვნელოვანია გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი იქნეს - პროექტთან დაკავშირებით ადგილობრივი მოსახლეობის ინფორმირების, მათი პოზიციების, დამოკიდებულების, აზრის გათვალისწინების და შეთანხმების (არსებობის შემთხვევაში) ამსახველი ინფორმაცია;
- როგორც ფერმის ტერიტორიაზე ვიზიტის დროს დადგინდა არხი, სადაც ხვდება გამწმენდი სეპტიკიდან გამოსული ჩამდინარე წყლები დაბინძურებულია შინაური პირუტყვის ფეკალური მასებით, ხოლო სეპტიკის მიდამოებში შეინიშნება დაბინძურებული წყლის გუბურები. მოცემული გარემოების გათვალისწინებით გზშ-ის ეტაპზე დეტალურად უნდა იქნეს წარმოდგენილი ინფორმაცია არსებული გამწმენდი სისტემის ეფექტურობის შესახებ (საპასპორტო მონაცემების, ტექნოლოგიური პროცესის, გაწმენდილი წყლის ხარისხის მითითებით). ამასთან, განხილული უნდა იქნეს არსებული გამწმენდი სეპტიკის ტექნიკური გადაიარაღების ან/და ახალი ალტერნატიული გამწმენდი სისტემის მოწყობის შესაძლებლობის საკითხი;
- გარემოზე დამატებით მოსალოდნელი ზემოქმედების ჭრილში, დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია ფერმაში ცხოველების გამრავლებისა და ფერმის წარმადობის ზრდის შესახებ. ამასთან, დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია 2020 წელს გაზრდილი და პოტენციურად მზარდი წარმადობის ფონზე გამწმენდი სეპტიკის ეფექტურობის, ასევე ახალი სადგომების დამატების შესაძლებლობის შესახებ;
- გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს ტერიტორიაზე არსებული წყლის ჭაბურღილის და შესაბამისი ლიცენზიის შესახებ ინფორმაცია;
- სკოპინგის ანგარიშში, არ არის სათანადოდ განხილული სუნის გავრცელებისა და მისი შემდგომი მართვის, შერბილების/პრევენციის საკითხები, რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დეტალურ კვლევასა და ანალიზს (მათ შორის დეტალურად აღიწეროს რა კონკრეტული ღონისძიებები გატარდება სუნის გავრცელების პრევენციის მიზნით). აღნიშნული საკითხი მნიშვნელოვანია სოციალურ გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების მხრივ;
- ამასთან, სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით სადგომების ნაკელისგან დასუფთავება წარმოებს წელიწადში 2-ჯერ. ვინაიდან, ფერმის ტერიტორიაზე და მის მიმდებარედ უსიამოვნო სუნის გავრცელების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან წყაროს წარმოადგენს ცხოველთა სადგომებში არსებული პირუტყვის ცხოველქმედების პროდუქტი (ნაკელი), გზშ-ის ეტაპზე მნიშვნელოვანია განხილული იქნეს სადგომების გაწმენდის წელიწადში ორზე მეტჯერ დასუფთავების შესაძლებლობის საკითხი;
- ობიექტიდან სპეციფიკური სუნის გავრცელების შემცირების მიზნით, განხილული იქნეს დახურული ტიპის ლაგუნის და სადგომების მოწყობის შესაძლებლობის საკითხი;
- სკოპინგის ანგარიშში არ არის დაზუსტებული ნაკელის მართვის საკითხები (მათ შორის ნაკელის ნიადაგში შეტანის და გაფანტვის წესები). აღნიშნული

საკითხები გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას. ამასთან სუნის გავრცელების პრევენციის მიზნით, მნიშვნელოვანია რომ შეიზღუდოს ისეთი ქმედებები, როგორცაა ნაკელის გაფანტვა ქარიან პერიოდში;

- გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს დაღვრილი ნავთობპროდუქტების მართვის საკითხები;
 - გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი უნდა იქნეს ინფორმაცია ცწადპ-ის მართვის შესახებ, რომელიც წარმოიშობა მეცხოველეობის ფერმის ექსპლუატაციის შედეგად და რომელიც რეგულირდება ტექნიკური რეგლამენტის „ცხოველური წარმოშობის არასასურსათო დანიშნულების პროდუქტისა (მათ შორის ცხოველური ნარჩენები) და მეორადი პროდუქტების, რომელიც არ არის გამიზნული ადამიანის მიერ მოხმარებისათვის, ჯანმრთელობისა და ამ საქმიანობასთან დაკავშირებული ბიზნესოპერატორის აღიარების წესის“ დამტკიცების შესახებ - საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 29 დეკემბრის N 605 დადგენილებით, რომელიც ძალაში შედის 2023 წლის პირველი იანვრიდან. შესაბამისად, „შპს ყვარლის ბაგას“ მიერ განხორციელებული საქმიანობა 2023 წლის პირველი იანვრიდან უნდა აკმაყოფილებდეს N 605 დადგენილებით განსაზღვრულ მოთხოვნებს;
 - გზშ-ის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იქნეს წინამდებარე დასკვნით განსაზღვრული მოთხოვნების, სკოპინგის დასკვნაში გამოკვეთილი პრობლემური საკითხების გათვალისწინებით;
- ❖ გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „ყვარლის ბაგას“ მიერ წარმოდგენილ- ყვარლის მუნიციპალიტეტში სოფ. წიწკანაანთსერში მესაქონლეობის ფერმის ექსპლუატაციაზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.